

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Υγείας

Θέμα: «Η Επαγγελματική Έκθεση των Πυροσβεστών ως Καρκινογόνος Παράγοντας και η ανάγκη επικαιροποίησης του νομοθετικού πλαισίου.»

Ο Βουλευτής ν. Ηρακλείου ΣΥ.ΡΙΖ.Α - Προοδευτική Συμμαχία Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης), καταθέτει προς τους κ.κ. Υπουργούς Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Υγείας ως αναφορά, την από 23/06/2026 και με αρ.πρωτ. 98, επιστολή της Ένωσης Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης, η οποία αναδεικνύει την επιτακτική ανάγκη επικαιροποίησης του εθνικού νομοθετικού πλαισίου, μετά την επίσημη απόφαση του Διεθνούς Οργανισμού για την Έρευνα του Καρκίνου (IARC) του Π.Ο.Υ., που κατέταξε την επαγγελματική έκθεση των πυροσβεστών στην Κατηγορία 1 («Αποδεδειγμένα καρκινογόνος για τον άνθρωπο»). Η Ένωση, στηρίζοντας τη σχετική πρόταση νόμου της Ομοσπονδίας (ΠΟΕΥΠΣ), ζητά από την πολιτεία να αναγνωριστούν οι ιδιαίτερες συνθήκες και τους σοβαρούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν καθημερινά κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην εν λόγω επιστολή, ζητείται η λήψη συγκεκριμένων μέτρων, όπως η πλήρη θεσμική κάλυψη του συνόλου των σχετικών μορφών καρκίνου χωρίς περιορισμούς, η σαφή αναδρομική ισχύ του νόμου ώστε να καλύπτονται και οι απόστρατοι λόγω της μακράς περιόδου επώασης της νόσου, η θέσπιση υποχρεωτικού, δωρεάν και ισόβιου εξειδικευμένου ιατρικού ελέγχου (screening check-up) και η άμεση εφαρμογή των διεθνών τεχνικών πρωτοκόλλων απολύμανσης (NFPA) στις Πυροσβεστικές Υπηρεσίες της χώρας για τον δραστικό περιορισμό της δερματικής απορρόφησης τοξικών ουσιών, καθώς μετά και τις πρόσφατες διεθνείς μελέτες, η άμεση σύνδεση του πυροσβεστικού επαγγέλματος με την καρκινογένεση είναι πλέον διεθνώς και αμετάκλητα κατοχυρωμένη.

Επισυνάπτεται η επιστολή.

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις δικές σας ενέργειες.

Αθήνα, 03.07.2026

Ο καταθέτων Βουλευτής

Μαμουλάκης Χάρης

Αριθμ. Πρωτ.: 98

Ηράκλειο, 23/06/2026

Προς: Βουλευτή Ηρακλείου

κ. Μαμουλάκη Χάρη

ΘΕΜΑ: «Η Επαγγελματική Έκθεση των Πυροσβεστών ως Καρκινογόνος Παράγοντας Κατηγορίας 1 (IARC), τα Διεθνή Ιατρικά Πρωτόκολλα και οι Αναγκαίες Διασφαλίσεις στο Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο».

1. Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο αποσκοπεί στην παράθεση των σύγχρονων, τεκμηριωμένων επιστημονικών δεδομένων σχετικά με την επικινδυνότητα του πυροσβεστικού επαγγέλματος σε διεθνές επίπεδο. Η ιατρική κοινότητα, μέσω μακροχρόνιων επιδημιολογικών ερευνών, έχει αποδείξει τη στατιστική σύνδεση της συστηματικής έκθεσης σε περιβάλλοντα πυρκαγιάς με την εμφάνιση καρκινικών νεοπλασιών και χρόνιων παθολογιών.

Η ανάγκη για τη σύνταξη του παρόντος εγγράφου προκύπτει από τη ραγδαία εξέλιξη της διεθνούς βιβλιογραφίας και την ανάγκη επικαιροποίησης του εθνικού πλαισίου προστασίας των εργαζομένων, προλαμβάνοντας παράλληλα ασάφειες ή ελλείψεις κατά τη νομοθέτηση.

2. Η Ιστορική Απόφαση του IARC (Ιούνιος 2022)

Μέχρι το 2022, ο Διεθνής Οργανισμός για την Έρευνα του Καρκίνου (IARC), ο εξειδικευμένος βραχίονας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), κατέταξε την επαγγελματική έκθεση των πυροσβεστών στην Κατηγορία 2B (πιθανώς καρκινογόνος).

Ωστόσο, τον Ιούνιο του 2022, μια διεθνής ομάδα 25 κορυφαίων επιστημόνων από 8 χώρες επανεξέτασε το σύνολο των διαθέσιμων επιδημιολογικών ερευνών και αναβάθμισε ομόφωνα την επαγγελματική έκθεση των πυροσβεστών στην Κατηγορία 1 (Group 1) «**Αποδεδειγμένα καρκινογόνος για τον άνθρωπο**».

Η επιστημονική κοινότητα κατέληξε σε αυτή την απόφαση βασισόμενη σε:

- **Επαρκή στοιχεία (Sufficient evidence)** στους ανθρώπους για την πρόκληση μεσοθηλιώματος και καρκίνου της ουροδόχου κύστης.
- **Περιορισμένα στοιχεία (Limited evidence)** στους ανθρώπους για την πρόκληση καρκίνου του παχέος εντέρου, του προστάτη, του μελανώματος, καθώς και για non-Hodgkin λέμφωμα και λευχαιμία.
- **Ισχυρά μηχανιστικά στοιχεία (Strong mechanistic evidence)**, τα οποία αποδεικνύουν ότι οι πυροσβέστες εμφανίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της καρκινογένεσης: γονιδιοτοξικότητα, επιγενετικές αλλοιώσεις, οξειδωτικό στρες, χρόνια φλεγμονή και κυτταρική τροποποίηση μέσω υποδοχέων.

3. Τοξικολογικό Προφίλ και Δερματική Απορρόφηση

Οι πυροσβέστες εκτίθενται σε ένα σύνθετο μείγμα καύσης που περιλαμβάνει εκατοντάδες χημικές ενώσεις. Οι κυριότερες από αυτές, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, είναι οι **Πολυκυκλικοί Αρωματικοί Υδρογονάνθρακες (PAHs)** που παράγονται από την ατελή καύση οργανικής ύλης, οι **Πτητικές Οργανικές Ενώσεις (VOCs)**, όπως το βενζόλιο και η

φορμαλδεΐδη, καθώς και ο **αμιάντος και ανόργανες ίνες**, που απελευθερώνονται κατά την κατάρρευση κτιριακών υποδομών.

Η σύγχρονη έρευνα ανατρέπει την παλαιότερη αντίληψη ότι η προστασία της αναπνοής (μέσω αναπνευστικών συσκευών) επαρκεί. Μελέτες κατέδειξαν ότι οι καρκινογόνες ουσίες απορροφώνται σε μεγάλο βαθμό μέσω του δέρματος. Λόγω των υψηλών θερμοκρασιών στο πεδίο, η θερμοκρασία του δέρματος αυξάνεται· για κάθε αύξηση της θερμοκρασίας του δέρματος κατά 2°C, η απορροφητικότητα των πόρων αυξάνεται κατά 400%, επιτρέποντας στα τοξικά σωματίδια να εισέλθουν απευθείας στην κυκλοφορία του αίματος.

4. Επιδημιολογικά Δεδομένα (NIOSH / CDC)

Η μεγαλύτερη στατιστική μελέτη που έχει διεξαχθεί ποτέ για το θέμα, από το Εθνικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας των ΗΠΑ (NIOSH) σε δείγμα 30.000 πυροσβεστών, κατέγραψε 9% αύξηση στις διαγνώσεις καρκίνου και 14% αύξηση στους θανάτους από καρκίνο. Επίσης, εντοπίστηκε διπλάσιος κίνδυνος εμφάνισης μεσοθηλιώματος λόγω έκθεσης σε αμιάντο, καθώς και σημαντική αύξηση του κινδύνου για καρκίνους του πεπτικού και του ουροποιητικού συστήματος σε πυροσβέστες με μικρή ηλικία και υψηλό αριθμό ωρών έκθεσης στο πεδίο.

Παράλληλα, η οξεία έκθεση σε ψυχολογικό και θερμικό στρες κατά τη διάρκεια επειγόντων περιστατικών οδηγεί σε χρόνια φλεγμονή και υψηλά ποσοστά καρδιαγγειακών παθήσεων, τα οποία αποτελούν το 45% των on-duty (κατά την υπηρεσία) θανάτων διεθνώς.

5. Διεθνή Πρωτόκολλα Αντιμετώπισης (NFPA / IAFF)

Για τον περιορισμό του κινδύνου, οι διεθνείς οργανισμοί (*National Fire Protection Association - NFPA* και *International Association of Fire Fighters - IAFF*) έχουν θεσπίσει αυστηρά τεχνικά πρωτόκολλα, τα οποία αποτελούν το μοναδικό επιστημονικό ανάχωμα:

- **Gross Decontamination (Πρωτόκολλο NFPA 1851):** Υποχρεωτικός, επιτόπιος καθαρισμός των στολών και του εξοπλισμού αμέσως μετά την έξοδο από την εστία, για την αφαίρεση του 85% των PAHs πριν την επιβίβαση στα οχήματα.
- **Shower Within the Hour:** Υποχρεωτικό ντους εντός μιας ώρας από την επιστροφή στον σταθμό για τη διακοπή της δερματικής απορρόφησης.
- **Zoning (Διαχωρισμός σταθμών):** Αρχιτεκτονικός διαχωρισμός των Πυροσβεστικών σταθμών σε «Κόκκινη ζώνη» (μολυσμένη - γκαράζ) και «Πράσινη ζώνη» (καθαρή - χώροι ανάπαυσης).

6. Κρίσιμα Σημεία Προσοχής για τη Νομοθέτηση (Πρόληψη σφαλμάτων)

Προκειμένου η επικείμενη νομοθετική πρωτοβουλία στην Ελλάδα να μην αποτελέσει ένα κενό γράμμα νόμου, αλλά να προσφέρει ουσιαστική προστασία, η επιστημονική και διεθνής πρακτική επιβάλλει την πρόληψη τριών (3) κρίσιμων κινδύνων κατά τη διατύπωση των διατάξεων:

- **Εύρος των Αναγνωρισμένων Μορφών Καρκίνου (Κίνδυνος Εκλεκτικής Επιλογής):** Υπάρχει σοβαρός κίνδυνος, με πρόσχημα τη δημοσιονομική στενότητα, το κράτος να περιορίσει τη νομοθεσία «τεκμηρίου» (*Presumptive Legislation*) αποκλειστικά σε 1-2 σπάνιες ή εξαιρετικά ειδικές μορφές καρκίνου (π.χ. μόνο μεσοθηλιώμα), αφήνοντας εκτός τις πιο συνηθισμένες και στατιστικά συχνές μορφές (καρκίνος ουροδόχου κύστης, νεφρών, παχέος εντέρου, προστάτη, λευχαιμίες και μελάνωμα). Η μελέτη του IARC Group 1 σαφώς καταδεικνύει ότι το τοξικό μείγμα καύσης επηρεάζει πολλαπλά οργανικά συστήματα μέσω των κοινών μηχανισμών της γονιδιοτοξικότητας και της χρόνιας φλεγμονής. Συνεπώς, ο νόμος πρέπει να περιλαμβάνει το σύνολο των μορφών καρκίνου που συνδέονται με το επάγγελμα, βάσει των διευρυμένων διεθνών λιστών.

- **Αναδρομικότητα και Κάλυψη Αποστράτων (Η Έννοια της Ύστερης Εμφάνισης):** Ο επαγγελματικός καρκίνος χαρακτηρίζεται από μακρά περίοδο επώασης (*latency period*). Η νόσος εκδηλώνεται πολύ συχνά 5, 10 ή και 15 έτη μετά την απομάκρυνση του υπαλλήλου από την ενεργό δράση και την αποστρατεία του. Εάν ο νόμος καλύπτει μόνο το εν ενεργεία προσωπικό, αφήνει απροστάτευτους εκείνους που έχουν υποστεί τη μεγαλύτερη συσσωρευτική έκθεση κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου. Η νομοθεσία απαιτείται να έχει σαφή αναδρομική ισχύ και να καλύπτει πλήρως τους αποστρατευθέντες συναδέλφους, εφόσον αποδεικνύεται η συμπλήρωση των απαιτητών ετών υπηρεσίας σε μάχιμες θέσεις.
- **Το Check-up ως Προϋπόθεση Ύπαρξης του Νόμου (Εγκαιρη Διάγνωση):** Οποιαδήποτε ασφαλιστική ή νομική αναγνώριση είναι κενή περιεχομένου εάν δεν συνοδεύεται από τη δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού έγκαιρης ανίχνευσης. Η θνησιμότητα από επαγγελματικό καρκίνο μειώνεται δραματικά μόνο μέσω της πρόληψης. Είναι ιατρικά απαραίτητη η θεσμοθέτηση δωρεάν, ετήσιου, πλήρους και εξειδικευμένου ιατρικού ελέγχου (*screening check-up*), ο οποίος θα περιλαμβάνει στοχευμένες εξετάσεις (αιματολογικές, απεικονιστικές, ουρολογικές, δερματολογικές) προσαρμοσμένες στο τοξικολογικό προφίλ του επαγγέλματος. Ο έλεγχος αυτός πρέπει να παρέχεται υποχρεωτικά και ισόβια τόσο στους εν ενεργεία όσο και στους αποστράτους πυροσβέστες.

7. Συμπεράσματα

Βάσει των ανωτέρω αδιαμφισβήτητων επιστημονικών δεδομένων, η σύνδεση του πυροσβεστικού επαγγέλματος με την καρκινογένεση είναι πλέον διεθνώς κατοχυρωμένη. Η προστασία της υγείας των πυροσβεστών δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποσπασματικά, καθώς η συσσωρευτική έκθεση σε ακραία περιβάλλοντα και τοξικά φορτία απαιτεί ριζικές θεσμικές παρεμβάσεις.

8. Η Θεσμική Πρωτοβουλία της ΠΟΕΥΠΣ και η Ανάγκη Νομοθετικής Εναρμόνισης

Η ανάγκη για τη θεσμική θωράκιση του προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος στην Ελλάδα δεν αποτελεί απλώς ένα θεωρητικό αίτημα, αλλά έχει ήδη λάβει συγκεκριμένη νομική μορφή. Το δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό μας όργανο, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΟΕΥΠΣ), συνέταξε και κατέθεσε πρόσφατα (Φεβρουάριος 2026) ένα ολοκληρωμένο και τεκμηριωμένο Σχέδιο Πρότασης Νομοθετικής Ρύθμισης με τίτλο «**Αναγνώριση του καρκίνου ως επαγγελματική ασθένεια**».

Το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου, το οποίο συνυποβάλλεται με το παρόν υπόμνημα ως αυτοτελές συνημμένο έγγραφο, αποσκοπεί στη δημιουργία ενός στερεού θεσμικού και νομικού πλαισίου προστασίας και εξασφάλισης τόσο του ίδιου του εργαζόμενου όσο και των μελών της οικογένειάς του σε περίπτωση θανάτου.

Η Ένωση Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης στηρίζει ανεπιφύλακτα την εν λόγω νομοθετική πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας, η οποία κινείται στην ορθή κατεύθυνση. Επισημαίνουμε, ωστόσο, προς τους αρμόδιους φορείς και τους εκπροσώπους του Κοινοβουλίου ότι, κατά την εξειδίκευση, επεξεργασία και τελική ψήφιση της ρύθμισης αυτής, κρίνεται επιστημονικά επιβεβλημένο να ληφθούν υπόψη και να ενσωματωθούν απαραίτητα οι διευρυμένες δικλίδες ασφαλείας που αναλύονται στην παρούσα μελέτη (διευρυμένο εύρος καρκινικών μορφών, ρητή συμπερίληψη των αποστράτων και θέσπιση ισόβιων δωρεάν προληπτικών ελέγχων). Με τον τρόπο αυτό, θα αποκλειστεί κάθε ενδεχόμενο μελλοντικής δημοσιονομικής έκπτωσης των δικαιωμάτων του προσωπικού και η νομοθεσία θα ανταποκρίνεται πλήρως στα σύγχρονα διεθνή ιατρικά δεδομένα.

9. Τελικό Πλαίσιο Διεκδικήσεων

Βάσει των αδιαμφισβήτητων επιστημονικών και επιδημιολογικών δεδομένων που παρατέθηκαν, Η Ελληνική Πολιτεία οφείλει να προστατεύσει έμπρακτα εκείνους που θέτουν καθημερινά τη ζωή τους σε κίνδυνο, υιοθετώντας ένα σύγχρονο και δίκαιο νομοθετικό πλαίσιο.

Κατόπιν τούτων, η Ένωση Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος Περιφέρειας Κρήτης ζητά:

- Την άμεση νομοθετική υιοθέτηση του σχεδίου ρύθμισης της ΠΟΕΥΠΣ για την επίσημη ένταξη του καρκίνου των πυροσβεστών στον κατάλογο των Επαγγελματικών Ασθενειών στην Ελλάδα.
- Τη ρητή συμπερίληψη του συνόλου των μορφών καρκίνου (τόσο των στατιστικά συχνότερων όσο και των σπανιότερων) στις υπό ψήφιση διατάξεις, με βάση τα κριτήρια του IARC (Group 1), αποκλείοντας κάθε δημοσιονομικό περιορισμό.
- Τη νομοθετική πρόβλεψη για πλήρη και αναδρομική κάλυψη των συναδέλφων σε αποστρατεία, αναγνωρίζοντας επιστημονικά τη μακρά περίοδο επώασης (*latency period*) των νεοπλασιών λόγω της συσσωρευτικής έκθεσης του παρελθόντος.
- Τη θεσμοθέτηση και πλήρη κρατική χρηματοδότηση του ετήσιου, δωρεάν εξειδικευμένου ιατρικού ελέγχου (*screening check-up*) για όλο το προσωπικό –εν ενεργεία και αποστράτους– ως τη βασική υγειονομική δικλείδα ασφαλείας για την έγκαιρη διάγνωση.
- Την άμεση ενσωμάτωση και εφαρμογή των διεθνών τεχνικών πρωτοκόλλων της NFPA (*Gross Decontamination, Zoning, Shower within the hour*) στις καθημερινές διαταγές και τις κτιριακές υποδομές των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών της χώρας, με σκοπό τη δραστική μείωση της δερματικής απορρόφησης τοξικών ουσιών.

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ ΑΠΟΛΛΩΝ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΑΖΑΝΗ ΕΛΕΝΗ